

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Datu aizsardzība

Bieži uzdotie jautājumi

Turpmāk izklāstītās informācijas mērķis ir paskaidrot personas datu aizsardzības jēdzienus un personas datu izmantošanas principus. Juridiski saistošs teksts ir [Regula \(ES\) 2018/1725](#).

Kas ir personas dati?

Personas dati ir jebkura informācija attiecībā uz dzīvu identificētu vai identificējamu fizisku personu ("datu subjekts").

Personas datu piemēri ir:

- uzvārds, vārds, foto, personāla numurs, dzimšanas datums u. tml.;
- indivīda uzvedība vai rīcība: apmeklētās tīmekļa vietnes, metadati dokumentā par tā autoru / personu, kas dokumentu modificējusi, veiktajiem uzdevumiem, tādu durvju atvēršana, kurām kontrolē piekļuvi, izmantojot piekļuves reģistrāciju, e-pastu nosūtīšana u. tml.;
- vērtējums: dokumenti par to, kā paveikts kāds uzdevums (piem., izcili, labi, vidēji, slikti, nepietiekami), novērtējuma ziņojums, revīzijas darba dokumenti, kuros novērtēta persona vai amats, u. tml.;
- dokumenti/ziņojums: liecinieka paziņojums administratīvās izmeklēšanas gaitā, sūdzības vēstule par iespējamu krāpšanu u. tml.

Identificējama persona ir tā, kuru var identificēt tieši vai netieši, jo īpaši atsaucoties uz identifikatoru, piemēram, minētās personas vārdu, uzvārdu, identifikācijas numuru, atrašanās vietas datiem, tiešsaistes identifikatoru vai vienu vai vairākiem minētajai fiziskajai personai raksturīgiem fiziskās, fizioloģiskās, ģenētiskās, garīgās, ekonomiskās, kultūras vai sociālās identitātes faktoriem.

Turpmāk uzskaitītās darbības ir aizliegtas, izņemot atsevišķus izņēmumus (sk. Regulas (ES) 2018/1725 10. pantu):

- tādu personas datu apstrāde, kas atklāj rases vai etnisko piederību, politiskos uzskatus, reliģisko vai filozofisko pārliecību vai dalību arodbiedrībās, un

- ģenētisko datu, biometrisko datu apstrāde, lai veiktu fiziskas personas unikālu identifikāciju, veselības datu vai datu par fiziskas personas seksuālo orientāciju apstrāde.

Kas ir apstrāde?

Apstrāde ir jebkura darbība vai darbību kopums, ko ar automatizētiem līdzekļiem vai bez tiem veicar personas datiem, piemēram, datu vākšana, reģistrācija, organizēšana, saglabāšana, aplūkošana, izmantošana, atklāšana, izmantojot pārsūtīšanu, dzēšana, iznīcināšana u. c.

Kas ir apstrādātājs?

Ja datu pārziņi paši neapstrādā datus, viņu uzdevumā to veic apstrādātājs. Apstrādātājs sniedz pietiekamas garantijas par vajadzīgajiem tehniskajiem un organizatoriskajiem drošības pasākumiem un gādā par to ievērošanu. Apstrādātājs var būt fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai jebkura cita struktūra, kura rīkojas saskaņā ar datu pārziņa sniegtajiem norādījumiem un tikai tad, ja ir saņēmusi šādus norādījumus. Gan datu pārzinim, gan apstrādātājam ir saistošs līgums vai cits juridisks akts, kas reglamentē personas datu apstrādi.

Kas ir likumīga apstrāde?

Regulas 5. pantā noteikts, ka personas datu apstrādei jābūt vai nu vajadzīgai, vai tai ir jāsaņem datu subjekta piekrišana. Personas datus drīkst apstrādāt tikai tad, ja:

- a) apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs, pamatojoties uz ES tiesību aktiem vai īstenojot ES oficiālās pilnvaras;
- b) apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uz datu pārziņi attiecināmu juridisku pienākumu;
- c) apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu līgumu, kura līgumslēdzēja puse ir datu subjekts, vai veiktu pasākumus pēc datu subjekta pieprasījuma pirms līguma noslēgšanas;
- d) datu subjekts ir devis viennozīmīgu piekrišanu (tas nozīmē brīvi sniegtu, konkrētu un apzinātu norādi uz datu subjekta vēlmēm, ar kuru viņš sniedz piekrišanu savu personas datu apstrādei);
- e) apstrāde ir vajadzīga, lai aizsargātu datu subjekta vitālās intereses.

Datu pārzinis ir atbildīgs par to, lai nodrošinātu personas datu godprātīgu un likumīgu apstrādi.

Kādos gadījumos, apstrādājot personas datus, piemēro Regulu (ES) 2018/1725?

Regulu (ES) 2018/1725 piemēro vienmēr, ja apstrādā personas datus, kuri veido daļu no kartotēkas vai ir paredzēti, lai veidotu daļu no kartotēkas, kad personas datus pilnībā vai daļēji apstrādā automatiski vai pilnībā vai daļēji tos apstrādā manuāli.

Nav svarīgi, kur atrodas šī sistēma. Tās atrašanās vieta var būt Palātas līmenī, bet arī iestāžu, valsts, reģionālā, vietējā vai pat "privātā" līmenī (revidētajā uzņēmumā).

Kas ir automātiska apstrāde?

Kad datus ievāc, aprēķina, iznīcina, pavairo utt. bez cilvēka iejaukšanās. Piemēram, ugunssmūra žurnāldatnē ir apmeklētās tīmekļa vietnes un ir norādīts datums, laiks un kategorija, kurai tīmekļa vietne pieder, vai apmeklējums bija atļauts vai nebija un – traucējummeklēšanas atbalstam – vai apmeklējums izdevās vai neizdevās.

Kas ir kartotēka?

Kartotēka ir jebkurš strukturēts datu kopums, kam var piekļūt saskaņā ar konkrētiem kritērijiem, neatkarīgi no tā, vai datu kopums ir centralizēts, decentralizēts vai izkliedēts, pamatojoties uz funkcionālu vai ģeogrāfisku motivāciju.

Piemēram, fails, kurā ir visi atvaļinājumu pieprasījumi no atsevišķām personām vai struktūrvienībām.

Kas ir datu pārzinis un datu subjekts?

Datu pārzinis ir ES iestāde vai struktūra, ģenerāldirektorāts, ģenerālsekretārs, direktors, atbildīgais vadītājs vai jebkura cita amatpersona, kas atsevišķi vai kopā ar citiem nosaka personas datu apstrādes mērķus un līdzekļus.

Palātā datu pārziņi ir Palātas locekļi, ģenerālsekretārs, direktori un atbildīgie vadītāji.

Katrai apstrādes darbībai ir jāidentificē datu pārzinis, un par to ir iepriekš jāsniedz paziņojums iestādes datu aizsardzības speciālistam.

Datu subjekts ir fiziska persona, kuras personas datus ievāc un apstrādā.

Kas ir Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs un datu aizsardzības speciālists?

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (EDAU) (www.edps.europa.eu) ir neatkarīga uzraudzības iestāde, kas Eiropas līmenī nodrošina to, ka ES iestādes un struktūras ievēro fizisku personu pamattiesības un pamatbrīvības, jo īpaši viņu tiesības uz privātumu. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs arī atbild par datu aizsardzības tiesību aktu piemērošanu ES iestādēs un konsultē iestādes un datu subjektus par visiem jautājumiem, kas attiecas uz personas datu apstrādi. Eiropas Parlaments un Padome ieceļ Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju uz pieciem gadiem, pamatojoties uz Komisijas sagatavoto sarakstu.

Datu pārziņiem ir jāsadarbjas ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, īpaši informācijas piekļuves sniegšanas jomā.

Katrā iestādē ir viens vai vairāki datu aizsardzības speciālisti, kas ir neatkarīgi un nodrošina personas datu aizsardzības principu ievērošanu iestādē. Datu aizsardzības speciālists uztur reģistru, kurā iekļautas visas personas datu apstrādes darbības iestādē. Viņš arī sniedz padomus un ieteikumus par tiesībām un pienākumiem. Datu aizsardzības speciālists paziņo Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam, ja personas datu apstrādē tiek konstatēts riska elements (sk. turpmāk), un atbild uz Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja pieprasījumiem. Viņš var izmeklēt jautājumus un incidentus pēc pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas.

Kādi ir datu aizsardzības principi?

Datu aizsardzības principi nosaka pamatnoteikumus, kurus katram datu pārzinim ir jāievēro un jāīsteno praksē, kad notiek personas datu apstrāde. Pārzinis ir atbildīgs par atbilstību un var to

uzskatāmi parādīt (“pārskatatbildība”). Ikviens, kurš apstrādā personas datus, zina noteiktus pamatprincipus, kas paredz, ka:

- o dati tiek apstrādāti likumīgi, godprātīgi un datu subjektam pārredzamā veidā (“likumīgums, godprātība un pārredzamība”);
- o datus apstrādā konkrētos, skaidros un leģitimos nolūkos (“nolūka ierobežojums”);
- o dati ir adekvāti, atbilstīgi un ietver tikai to, kas nepieciešams to apstrādes nolūkos (“datu minimizēšana”);
- o dati ir precīzi un, ja vajadzīgs, atjaunināti (“precizitāte”);
- o tos saglabā ne ilgāk kā nepieciešams (“glabāšanas ierobežojums”);
- o datus apstrādā tādā veidā, ka tiek nodrošināta atbilstoša drošība (“integritāte un konfidencialitāte”);
- o tos nenodod trešām personām bez pienācīgiem piesardzības pasākumiem;
- o datus apstrādā, ievērojot datu subjekta tiesības.

Kas ir paziņojums (“Apstrādes darbību IERAKSTS”)?

Paziņojums ir iepriekšēja iestādes datu aizsardzības speciālista informēšana, ko veic datu pārzinis saistībā ar jebkādu (manuālu vai elektronisku) personas datu apstrādes darbību; tiek paziņots, ka notiek apstrādes darbība, un kādas ir tās īpatnības. Datu pārzinis “Ierakstā”, kurā tiek dokumentēts process, reģistrē informāciju par to, kas ir iesaistīts un kā notiek datu ievākšana un apstrāde, kā tiek garantētas attiecīgo personu tiesības, procesa riska novērtējums, veiktie drošības pasākumi un novērtēšanas rezultāti, ko sniedz datu aizsardzības speciālists.

Kas ir Apstrādes darbību ierakstu reģistrs?

Saskaņā ar Regulas 31. pantu katra datu pārziņa pienākums ir reģistrēt visas apstrādes darbības, par kurām viņš ir atbildīgs. Lai izvairītos no vairāku reģistru uzturēšanas, ERP datu aizsardzības speciālists ir atbildīgs par ERP veikto apstrādes darbību centrālā ierakstu reģistra uzturēšanu. Reģistra pamatā ir ieraksti, kas iesniegti datu aizsardzības speciālistam un ir publiski pieejami ERP tīmekļa vietnē un iekštīklā ar nosaukumu “Piekļuves reģistrs” datu aizsardzības speciālista lapās.

Ar ko man jāsažinās saistībā ar informāciju par konkrētu apstrādes darbību?

Datu pārzinis vislabāk zina viņa pakļautībā veikto datu apstrādes darbību apstākļus. Tāpēc ieteicams vispirms sazināties ar attiecīgās apstrādes darbības pārzini, kura pienākums ir nodrošināt, lai datu subjekti var efektīvi īstenot savas tiesības, un viņš sniegs jums vajadzīgo informāciju. Jūs varat lūgt arī datu aizsardzības speciālista palīdzību, prasot, lai tas izpēta jautājumus vai notikumus, kas tieši saistīti ar tā pienākumiem (sk. arī “Tiesību akti”).

Kā lai zinu, kurš ir datu pārzinis?

Datu pārzinis parasti ir Palātas loceklis, kurš atbild par revīziju, vai arī tās administratīvās struktūrvienības vadītājs, kas veic apstrādes darbību. Reģistrs ir vienkāršākais veids pārziņa noskaidrošanai, jo tajā norādīta pārziņa amats vai nosaukums katrai apstrādes darbībai. Ja

rodas kādas grūtības, arī datu aizsardzības speciālists var jums palīdzēt sazināties ar attiecīgo pārzini vai iegūt nepieciešamo informāciju.

Kādas ir manas kā datu subjekta tiesības?

Pirmkārt un galvenokārt, datu subjektiem ir tiesības būt informētiem par to, ka attiecībā uz viņiem notiek apstrādes darbības, un kādas ir šo darbību īpatnības. Datu subjektiem arī ir tiesības saņemt paziņojumu par datiem, kuri tiek apstrādāti, un nekavējoties saņemt visu neprecīzo vai nepilnīgo datu labojumus no datu pārziņa.

Noteiktos apstākļos datu subjekti var īstenot arī konkrētākas tiesības, piemēram, lūgt, lai pārzinis bloķē vai izdzēš datus.

Atsevišķas tiesības var būt ierobežotas [oti konkrētu iemeslu dēļ, piemēram, lai novērstu, izmeklētu un atklātu iespējamu krāpšanu. Tādu tiesību, kuras var ierobežot, nav daudz. Piemēram, lai aizsargātu dokumentus un informāciju un citus līdzekļus, kas izmeklēšanas laikā izmantojami par pierādījumiem, var būt ierobežotas tiesības saņemt informāciju par to, ka pret vienu vai vairākām personām ir uzsākta izmeklēšana. Izsmeljošs saraksts ar ierobežojumiem un tiesībām, kuras var tikt ierobežotas, ir sniegts [Regulas 25. pantā](#). Palātas [Lēmumā 42/2021](#) ir norādīts, kādi iemesli un tiesības kurā procesā paliek spēkā.

Ja jums ir vēl citi jautājumi par personas datu apstrādi Eiropas Revīzijas palātā, lūdzu, sazinieties ar datu aizsardzības speciālistu pa tālruni +352 4398 47 777 vai, rakstot uz e-pastu

ECA-Data-Protection@eca.europa.eu vai uz šādu adresi:

*European Court of Auditors
Data Protection Officer
12, rue Alcide de Gasperi
L-1615 Luxembourg*

Kas ir “paziņojums par privātumu”?

Tas ir informatīvs paziņojums, kurā paskaidrota personas datu apstrāde personām, kuru personas datus tālākai apstrādei ERP ievāks tieši vai ir ievākusi (netieši), piemēram, tīmekļa vietnes lietotāji.

Kāpēc vajadzīgs “paziņojums par privātumu”?

Tas vajadzīgs, lai attiecīgās personas informētu par to, ka notiek viņu personas datu apstrāde, un par viņu tiesībām saistībā ar šo apstrādi. Aptaujas gadījumā, pat tad, ja tā ir anonīma (parasti vajadzīga tikai e-pasta adrese, lai varētu tos uzaicināt piedalīties aptaujā), paziņojums par privātumu ir nepieciešams, lai paziņotu dalībniekiem datu pārziņa / datu aizsardzības speciālista / Eiropas Datu aizsardzības speciālista kontaktinformāciju, datu glabāšanas periodu, datu ieguves avotu utt.

Es esmu sekmīgi izturējis atlases procedūru. Vai man ir tiesības prasīt, lai manu vārdu neuzrāda publiski pieejamā rezerves sarakstā?

Jā, jums tikai jānosūta e-pasts EPSO un jālūdz, lai viņi izņem jūsu vārdu no publiski pieejamā saraksta, pirms tas tiek publicēts.

Ja ERP rīko atlases procedūru, arī tad jūs varat lūgt, lai Cilvēkresursu dienests npublicē jūsu vārdu publiski pieejamā sarakstā.

Vai pastāv kāds privātumu saudzējošs meklēšanas rīks, ko varu izmantot?

Jā, tādi ir vairāki, piemēram, [Startpage.com](https://www.startpage.com), [DuckDuckGo.com](https://duckduckgo.com), [Qwant.com](https://www.qwant.com) vai [searX.me](https://searx.me). Jūs varat tos iestatīt savā pārlūkā kā noklusējuma meklētājprogrammu vai vieglākai piekļuvei pievienot izlases joslai (*Favorites bar*).